

educació
pla integral
de polítiques
de gènere
i d'igualtat
d'oportunitats
2008-2011*

**El contrari de la igualtat és la desigualtat. La diferència
i el reconeixement són condició necessària per a la igualtat.**
Sylvia Schmelkes

* El Govern ha d'aprovar, en el termini de dos anys, un pla per a la igualtat de gènere en el sistema educatiu (Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació).

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Objectius generals

- Promoure que l'Administració educativa treballi per universalitzar l'ús d'un llenguatge inclusiu i no estereotipat i incorpori la perspectiva de gènere en els diferents àmbits de la seva gestió.
- Promoure que els centres educatius incorporin la perspectiva de gènere en l'acció educativa i gestionin positivament les discriminacions i els conflictes vinculats a qüestions de gènere.

Línies estratègiques

- Treballar paral·lelament la igualtat i la diferència.
- Potenciar l'autoestima i el respecte per afavorir la construcció de nous models d'identitat i afectivitat.
- Incorporar la perspectiva coeducativa als plans i projectes de centres.
- Fer explícits els sabers i les aportacions de les dones en el desenvolupament dels currículums.
- Garantir la igualtat d'oportunitats i l'equilibri en la distribució de càrrecs i de responsabilitats.
- Orientar escolarment i professionalment l'alumnat, sense estereotips sexistes.
- Gestionar positivament els conflictes vinculats a qüestions de gènere.
- Incorporar la perspectiva de gènere en les activitats formatives.
- Incloure la perspectiva de gènere en el llenguatge dels centres educatius i de l'Administració educativa.
- Implicar la comunitat educativa en l'acció coeducadora.
- Formar en perspectiva de gènere, en coeducació i en llenguatge no sexista ni androcèntric el professorat i el personal de l'Administració educativa.

Referents de gènere i de coeducació

- Consell Escolar de Catalunya
- Direccions generals del Departament d'Educació
- Àrees territorials
- Consells escolars dels centres
- Serveis educatius

Paraules clau

- **Coeducació:** acció educativa que pretén donar un enfocament equitatiu dels continguts, dels mètodes, dels llenguatges, de les relacions de l'organització i de les dinàmiques educatives per avançar en la construcció de nous models d'identitat i per assolir actituds i dinàmiques no sexistes ni androcèntriques.
- **Construcció de polítiques de gènere:** transversalitzar la perspectiva de gènere valorant les implicacions que té per als homes i per a les dones qualsevol acció que es planifiqui. Aconseguir que els interessos i les experiències de les dones i dels homes integrin d'una manera igual l'elaboració, el control i l'avaluació dels programes, i que les dones i els homes se'n puguin beneficiar igualment, evitant la perpetuació de desigualtats.
- **Gènere:** aspectes culturals, psicològics i socialment construïts al voltant del sexe, diferenciant-los dels seus components merament biològics. Conjunt de conductes apreses que cada cultura associa al fet de ser un home o una dona.
- **Androcentrisme:** visió del món en termes masculins. Construcció de l'univers des d'una òptica masculina, en què el centre de la visió és l'home, i les dones són objectes més que subjectes. L'home és la referència, mentre que les dones són "l'altre".

Accions en l'Administració educativa

- Aportar orientacions i protocols per a la detecció i intervenció en comportaments i actituds sexistes.
- Assignar tasques de responsabilitat de manera equilibrada entre els dos sexes per contribuir a la visibilització de nous models d'autoritat i poder.
- Implementar programes de prevenció de violències de gènere.
- Impulsar la coeducació com a eix vertebrador i definidor d'una educació de qualitat.
- Promoure activitats de formació que incloguin la igualtat d'oportunitats i la perspectiva de gènere per potenciar noves relacions personals i professionals en l'activitat educativa.
- Garantir la utilització d'un llenguatge no exclouent i no sexista.
- Incorporar la perspectiva coeducativa en les propostes d'ensenyament i aprenentatge.
- Prioritzar la temàtica coeducativa i sobre perspectiva de gènere en la concessió de llicències retribuïdes i en la realització d'investigacions i recerques pedagògiques, i impulsar-ne la difusió.
- Promoure i difondre estudis i treballs de recerca de batxillerat relacionats amb l'educació coeducativa i la perspectiva de gènere.

Direcció General d'Atenció a la Comunitat Educativa

- Coordinar el Pla de polítiques de gènere del Departament d'Educació i coordinar amb l'Institut Català de les Dones (ICD) la concreció de mesures i estratègies per avançar en la igualtat d'oportunitats i eliminar discriminacions sexistes.

Direcció General de l'Educació Bàsica i el Batxillerat

- Definir criteris i actuacions per a l'acció tutorial i per a l'orientació de l'alumnat i incloure la perspectiva de gènere en el desenvolupament dels projectes dels centres i dels currículums.
- Impulsar projectes i activitats de formació del professorat per avançar en la igualtat d'oportunitats entre nenes i nens, noies i nois, l'educació coeducativa i les polítiques de gènere.

Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats

- Potenciar l'orientació educativa i professional no estereotipada i en igualtat d'oportunitats per a noies i nois. Promoure i afavorir la inserció laboral no sexista.

Direcció General de Recursos del Sistema Educatiu

- Integrar la perspectiva de gènere de manera transversal en les construccions escolars, en la contractació de personal i en la promoció professional.
- Vetllar per l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitats facilitant la conciliació de la vida personal laboral i familiar.

Direcció General de Planificació i Entorn

- Potenciar en els plans educatius d'entorn la igualtat entre nenes i nens, noies i nois, el dret a la diferència i la perspectiva de gènere.

Direcció de Serveis

- Sensibilitzar i formar el personal d'administració i serveis sobre la perspectiva de gènere, i sobre l'ús del llenguatge no sexista.
- Aplicar mesures en els processos de gestió de personal que afavoreixin l'equitat en la perspectiva de gènere.

Inspecció d'Educació

- Promoure i assessorar la inclusió de la coeducació i la perspectiva de gènere en la planificació dels centres educatius, i fer-ne el seguiment i la supervisió.

Àrees territorials i serveis educatius

- Impulsar projectes i activitats de formació del professorat per avançar en la igualtat d'oportunitats entre nenes i nens, noies i nois, en l'educació coeducativa i en les polítiques de gènere.
- Promoure la utilització del llenguatge no sexista en tots els escrits, publicacions i retolacions.
- Integrar la perspectiva de gènere transversalment en els projectes, els pressupostos, les estadístiques i les enquestes, etc.
- Promoure el coneixement i la utilització dels recursos i dels materials didàctics per avançar en la coeducació.

Accions en els centres educatius

- Incorporar la coeducació als plans d'acció tutorial i als plans de convivència dels centres fent front a les situacions de conflicte vinculades a comportaments i actituds de caràcter sexista i d'orientació afectivosexual.
- Afavorir relacions positives entre nenes i nens, noies i nois, potenciant la convivència i prevenint violències de gènere entre l'alumnat.
- Incorporar als continguts curriculars la perspectiva de gènere i els sabers de les dones al llarg de la història i les tasques de cura d'altri.
- Promoure la participació de professores en tasques de responsabilitat i representació del centre per fer visibles models femenins d'autoritat i poder, i també la participació i l'assumpció de responsabilitats i lideratges femenins en l'alumnat.
- Potenciar una educació afectiva i sexual que afavoreixi la construcció d'una sexualitat positiva i saludable, lliure de prejudicis, i que incideixi en la informació, les actituds i les relacions positives en l'alumnat.
- Considerar els diferents estils cognitius i ajustar la tasca docent en els diferents processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Potenciar en els plans educatius d'entorn la igualtat d'oportunitats entre nenes i nens, noies i nois, el dret a la diferència i la perspectiva de gènere.

Educació infantil

- Utilitzar un llenguatge visual i gràfic amb un tractament equitatiu per a ambdós sexes i lliure d'estereotips de gènere.
- Promoure els jocs simbòlics, les activitats i els racons potenciadors de valors coeducatius sense fer distinció de rols tradicionals per gèneres.
- Treballar contes amb protagonistes femenines i masculins no estereotipats, i que promoguin models d'igualtat entre gèneres.
- Distribuir equitativament tasques i funcions entre l'alumnat.

Educació primària

- Promoure un ús d'un llenguatge verbal i gràfic que tracti equitativament ambdós sexes.
- Utilitzar llibres de text i materials didàctics, curriculars i informàtics que promoguin el tracte equitatiu entre homes i dones.
- Incorporar als continguts curriculars les tasques de cura envers les persones i els espais i la seva valoració.
- Promoure la participació de les professores i les nenes en tasques de responsabilitat i de representació.

Educació secundària

- Utilitzar d'una manera no sexista els espais educatius del centre.
- Incorporar, en els continguts curriculars de la perspectiva de gènere, els sabers de les dones al llarg de la història i de les tasques de cura envers les persones i els espais.
- Orientar professionalment i acadèmicament sense estereotips ni discriminacions sexuals socials.
- Promoure treballs de recerca relacionats amb l'educació coeducativa i la perspectiva de gènere.
- Promoure una educació afectiva i sexual, que afavoreixi la construcció d'una sexualitat positiva i saludable.
- Gestionar positivament les situacions de conflicte vinculades a comportaments i actituds de caràcter sexista i d'orientació afectiva i sexual.